

Motion till riksdagen 2016/17:1253

av **Tina Ghasemi (M)**

En modern och tillgänglig elevhälsa

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en elevhälsogaranti och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De flesta barn i Sverige mår bra, det får vi aldrig glömma. Men det finns barn som växer upp med blåmärken, inte bara på kroppen utan i själen. Mörkertalet av barn som lider av ångest, depression och självskadebeteende är stort. De organisationer och professionella som möter unga är inte förvånade utan pekar på att stress, höga krav och dåligt självförtroende är vanligt förekommande, inte minst bland unga tjejer. Flera av barnen söker hjälp, en del i skolan, andra har vänt sig till barn- och ungdomspsykiatrin. Samtidigt visar statistik från Bris att en hel del barn inte söker hjälp alls. Av rädsla att inte bli tagen på allvar, eller inte kunna formulera sig ordentligt. Och kanske än värre är att alltför många tar på sig skam och skuld för sin hemmamiljö eller för hur familjesituationen ser ut. Det är inte sällan det handlar om skuld för att mamma eller pappa dricker för mycket eller depression för att föräldrar bråkar, skriker och skapar en otrygg miljö i hemmet.

För att utsatta barn och unga ska få det stöd de behöver och har rätt till, krävs en tillgänglig och kompetent vuxenvärld som kan möta dem. Därför är elevhälsan oerhört viktig. Samtidigt ser vi att elevhälsan brister i tillgänglighet över hela landet. OECD riktade förra året skarp kritik mot Sverige för en bristande elevhälsa. Skolhälsovården måste göras mer tillgänglig för att fånga upp elever som mår dåligt. Det finns idag skolor i Sverige där det går en psykolog på 2 000 elever. I Stockholms stad är motsvarande siffra en psykolog på ca 1 000 elever. Även väntetiderna i Sverige noterades av OECD som hög. Tio veckor för en psykologträff på en kommunal skola, 22 veckor på en fristående skola. Väntetider som aldrig kan accepteras om vi på allvar vill ge professionellt stöd till våra unga.

Landets skolor granskas regelbundet av Skolinspektionen för att se till att de följer de lagar och regler som finns för verksamheten. Detta kallas för regelbunden tillsyn och

den sker i två olika former: bastillsyn och prioriterad tillsyn. Den prioriterade tillsynen ägnas åt skolenheter där Skolinspektionen bedömer att det finns en större risk att eleverna inte får den skolgång de har rätt till. Under första halvåret 2016 blev 389 grund- och gymnasieenheter föremål för regelbunden tillsyn. Av dessa genomfördes prioriterad tillsyn på 205 grundskoleenheter och 54 gymnasieskolenheter; på övriga skolenheter genomfördes bastillsyn.

I Skolinspektionens tillsyn bedöms b.l.a. skolornas arbete med elevhälsan, vilken enligt Skolinspektionens granskning brister för många av de skolenheter och huvudmän som genomgått den prioriterade tillsynen. Nästan fyra av tio grundskolor och mer än hälften av gymnasieskolorna uppvisade brister i det hälsofrämjande arbetet under det första halvåret 2016.

De granskade skolorna saknar ofta strategier för hur det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet ska planeras, genomföras och följas upp. Skolinspektionen menar att eleverna inte heller alltid känner till elevhälsans uppdrag och funktion och att elever behöver få mer kunskap om psykisk ohälsa.

Sverige behöver en elevhälsogaranti som innebär att elever har rätt till en god tillgänglig elevhälsa. Det bör övervägas om tidsgarantier ska införas för hur lång tid det ska ta att få en första kontakt med en kurator, skolsköterska eller skolpsykolog. Forskning pekar på att ju tidigare stöd sätts in, desto bättre effekt ger det.

Vi behöver dessutom en modern elevhälsa på nätet där elever kan chatta med skolpsykologer, mejla med en kurator och själva boka in en besökstid. När trakasserierna flyttar från skolkorridoren in i ungdomarnas pojk- eller flickrum via datorn så måste också elevhälsan finnas tillgänglig på nätet.

Samtidigt behövs fortsatta satsningar på de elever som behöver mer stöd för att klara skolgången. Var tionde elev går ut grundskolan med så låga betyg att de inte kan söka till gymnasiet. Med rätt stöd går det att ändra på detta. Förslag som läxhjälp till alla, sommarskola till alla som inte klarar betygen och mindre klasser i årskurs 0–3 är ytterligare ett steg för att skapa en skola där alla får möjlighet att lyckas.

Skolan är mer än strävan efter bra betyg. Det är viktigt att varje skola har en fungerande elevhälsa för att kunna ge ett bra stöd när en elev inte mår bra eller riskerar ohälsa. Det finns mer kvar att göra och därför bör regeringen överväga att i enlighet med vad som ovan anförs införa en elevhälsogaranti.

Tina Ghasemi (M)